25. 9. 2006

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Datování písemné smlouvy

Každý člověk pohybující se profesionálně v oblasti práva je zvyklý v zájmu určitosti právních úkonů datovat veškeré dokumenty. Občas se však setká s dokumentem nedatovaným. V takovém případě nastávají jisté obtíže, zejména s počítáním lhůt. Je však absence data takovou vadou, která způsobí neplatnost právního úkonu? V tomto článku se zaměříme na datování smluv a případy, kdy datum na smlouvě chybí buď záměrně nebo nedopatřením.

Soukromé právo je ovládáno zásadou neformálnosti právních úkonů. Smlouvy je možno uzavírat nejenom písemně, ale i ústně či konkludentně. Písemná forma je předepsána pouze pro určité smlouvy, např. smlouvy o převodu nemovitostí. Občanský zákoník však nikde neuvádí, že nezbytnou náležitostí smlouvy je i datum jejího uzavření. K tomu se vyslovuje například i judikatura v rozsudku Nejvyššího soudu České republiky 22 Cdo 1176/2001: *„Neplatnost kupní smlouvy odvolací soud nespatřoval ani v absenci data jejího uzavření, neboť uvedením data se nedovršovaly obsahové náležitosti kupní smlouvy. Datum vypovídalo pouze o tom, kdy došlo k podpisu smlouvy.“*

Momentem uzavření smlouvy je okamžik, kdy dojde k přijetí návrhu smlouvy. Datum uvedené na smlouvě je pak orientačním údajem důležitým například pro počítání promlčecích lhůt nebo pro určení doby plnění. Neuvedení data na smlouvě ztěžuje unesení důkazního břemene před soudem.

Jak již bylo zmíněno, k absenci data na smlouvě může dojít buď nedopatřením nebo záměrně. Jedná-li se o případ nedopatření, pak ani jedna ze stran nemá zájem na neuvedení data uzavřená smlouvy ve smluvním dokumentu. V takové chvíli mohou nastat dvě situace. První z nich je taková, kdy se obě strany shodnou na datu uzavření smlouvy. Nejjednodušším řešením se tehdy jeví, když obě strany podepíší čestné prohlášení o datu uzavření smlouvy a ke smlouvě jej připojí. Strany by sice mohly po vzájemné dohodě vepsat ručně datum do textu smlouvy, avšak takové řešení by mělo v případném sporu mnohem menší důkazní váhu a bylo by snadněji sporovatelné. Mnohem problematičtější situace nastává, pokud se strany z jakéhokoliv důvodu neshodnou na datu uzavření smlouvy a toto datum je důležité pro určení například doby plnění, lhůty z prodlení, smluvní pokuty a podobně. V takovém případě se pravidelně stává, že spor končí před soudem. Datum uzavření smlouvy se pak prokazuje různými prostředky. Nejčastěji se jedná o výslech svědků, posuzování faktického jednání smluvních stran, případně lze využít i jiných dokumentů, z nichž lze vyvodit datum uzavření smlouvy (datovaná faktura za poskytnuté plnění, předchozí písemná objednávka s uvedením předpokládané doby uzavření smlouvy apod.)

Není-li na smlouvě datum uvedeno záměrně, pak alespoň jedna ze smluvních stran nemá na tomto uvedení data zájem. Smluvní partner by měl být v takovém případě velmi obezřetný, protože cílem absence data uzavření může být buď poškození právě smluvního partnera nebo obcházení zákona. Podle ustanovení §39 občanského zákoníku by pak byla smlouva neplatná.

Velmi časté jsou i případy, kdy strany ve smlouvě neuvedou pravdivé datum uzavření smlouvy, ale uvedou buď pozdější nebo naopak předcházející datum skutečného okamžiku uzavření smlouvy.

Z uvedení data pozdějšího, než je datum samotného okamžiku přijetí návrhu smlouvy, lze usuzovat na vůli stran být vázán smlouvou až od pozdějšího data. V případě sporu, který by nastal v době mezi uzavřením smlouvy a datem uvedeným jako datum uzavření smlouvy, bylo by zřejmě nutné posuzovat pozdější datum jako odkládací podmínku, na jejímž splnění záleží, zda nastanou právní následky jinak platného právního úkonu. V případě sporu nastalého až po datu uvedeném jako okamžik uzavření smlouvy by soud primárně přihlížel právě k datu odsouhlaseném ve smlouvě stranami a zpochybnění tohoto data by bylo pro strany (kromě případu shody o tom, že smlouva byla uzavřena jindy) nesmírně obtížné.

Je-li ve smlouvě uvedeno datum dřívější, než byla smlouva skutečně podepsána, lze opět rozlišovat dvě situace. První z nich je ta, kdy smlouva byla fakticky uzavřena dříve, plnění již proběhlo nebo probíhá, ale smlouva nebyla uzavřena v písemné formě, přičemž písemná forma smlouvy je nutná pro splnění jiných zákonných povinností. V takovém případě dochází pouze k deklaraci již vzniklého právního stavu a účelem uvedení data dřívějšího je předejít sankcím za nenaplnění požadavku písemné formy.

Druhou situací je takový případ, kdy smlouva byla uzavřena v určitý okamžik s tím, že v písemném vyhotovení smlouvy bylo uvedeno datum předcházející okamžiku uzavření smlouvy. K tomuto uvádíme, že zpětně nelze založit práva ani povinnosti. Nepravdivé datum jen ztěžuje případné unesení důkazního břemene a v konečném důsledku způsobí oběma stranám více potíží než užitku.

Jak tedy postupovat jako právník v případě, že se Vám do rukou dostane nedatovaná smlouva obsahující klauzuli, že smluvní strany splní svůj závazek do čtyř týdnů od uzavření smlouvy? Smlouvu v takovém případě nelze považovat za neurčitou, protože obě strany jsou si vědomy doby uzavření smlouvy a potíže nastávají pouze s dokazováním časového okamžiku uzavření smlouvy. Nejjednodušší je získat od stran čestné prohlášení. Pokud to však není možné, pak musí právník využít veškerý svůj um, aby spolehlivě tento okamžik prokázal.

Na závěr nelze než doporučit, aby strany dbaly na to, že každá jejich smlouva je datovaná. V případě, že strany datum smlouvy záměrně pozmění, musí počítat se všemi následky, které z takového jednání plynou.

JUDr. Klára Veselá Samková
Alžběta Krausová

Advokátní kancelář JUDr. Klára Veselá Samková
lawyers@lawyers.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

## Další články:


- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva
- Objektivizace náhrady nemajetkové újmy na zdraví a vliv mezinárodního prvku v rozhodovací praxi